

Skladba / syntax

Zkoumá:

- pravidla spojování slov ve věty
- pravidla spojování vět v souvětí
- slova jako větné členy
- významové a formální vztahy slov = větných členů ve větě
- významové a formální vztahy vět v souvětí
- modalitu a funkci věty v komunikaci (věta oznamovací, tázací, rozkazovací, přací...)

Składba / syntax

Základní termíny:

Věta

Větná modalita

Větný člen

Souvětí

Skladba / syntax

Základní termíny:

Věta – slovy vyjádřená myšlenka (vyslovená nebo napsaná), uzavřená významově i zvukově.

Třídění vět:

- a) podle modality
- b) podle členitosti

Druhy vět podle modality

Modalita = postoj / přístup mluvčího ke skutečnosti

- věta oznamovací
- věta tázací (zjišťovací, doplňovací)
- věta rozkazovací/výzvoová
- věta práci

Druhy vět podle členitosti

Věta dvojčlenná (obsahuje přísudek s určitým slovesným tvarem + podmět, tj. celou základní skladební dvojici)

Věta jednočlenná (obsahuje sloveso v určitém tvaru, ve větě není podmět): *Prší. Stýská se mi. Došlo k nehodě. V motoru zadrnčelo.*

Větný ekvivalent (neobsahuje sloveso v určitém tvaru): *Kadeřnictví. Kouření zakázán. Stát! Pozor! Ahoj. Mami!*

Větný člen

Funkce **plnovýznamového slova** ve větě, která je určována významem slova a jeho vztahem k dalším slovům ve větě.

Větné členy

Základní

Podmět

Přísudek

Rozvíjející

Předmět (rozvíjí sloveso
nebo přídavné jméno)

Příslovečné určení (rozvíjí
sloveso nebo přídavné
jméno, popř. příslovce)

Přívlastek (rozvíjí podstatné
jméno, popř. přídavné
jméno ve stejné úloze jako
podstatné jméno)

Doplňk (rozvíjí současně
podstatné jméno a sloveso
nebo přídavné jméno)

Souvětí

Syntaktický celek tvořený dvěma a více větami;
významově kompaktní, intonačně uzavřený.

Věty v souvětí: **hlavní** **vedlejší**

Věta vedlejší je větným členem své věty řídící.

Řídící větou může být věta hlavní i vedlejší.

Věta hlavní není větným členem jiné věty, v některých případech není významově úplná bez věty vedlejší, která na ní závisí.

Souvětí

Souvětí souřadné – minimálně 2 hlavní věty,
počet dalších vět není rozhodující.

Souvětí podřadné – minimálně 1 věta hlavní a
1 věta vedlejší, počet dalších vedlejších vět
není rozhodující.

Každé souvětí musí mít alespoň 1 větu hlavní.